

Голові Комітету Верховної
Ради України з питань
освіти, науки та інновацій
Народному депутату України
Сергію БАБАКУ

Ради молодих вчених
Відділення фізики і астрономії
Національної академії наук України
(протокол засідання від 17.06.2021 №2)
Ради молодих дослідників
Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена
Національної академії наук України
(протокол засідання від 15.06.2021 №2)

Вельмишановний Сергію Віталійовичу!

Рада молодих вчених Відділення фізики і астрономії Національної академії наук України (далі – РМВ ВФА НАН України) та Рада молодих дослідників Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена Національної академії наук України (далі - РМД ІЗ НАН України) звертаються до Вас у зв'язку із запланованими комітетськими слуханнями на тему «Перший рік грантового фінансування Національним фондом досліджень України: проблеми і перспективи», що мають відбутися 24 червня 2021 р.

Створення Національного фонду досліджень (далі – НФД) дозволило зробити практики української науки ближчими до найкращих світових зразків. Вперше для української науки, конкурси НФД були відкриті для всіх науковців незалежно від відомчого підпорядкування їхніх установ. Вперше отримання гранту дало змогу забезпечити прийнятні умови праці для науковців – виконавців проєктів. Вперше при оцінюванні проєктів були використані кращі закордонні практики за яких органи управління фонду не могли втручатися в цей процес, а до оцінювання вперше в Україні залучалася велика кількість закордонних експертів. Загалом, НФД має унікальну для України структуру управління – його основні керівні органи повністю складаються з активних науковців, які не призначаються адміністративним шляхом, а обираються – причому обираються теж

науковцями, за процедурою, яка унеможливило призначення “потрібних” людей, використовуючи адмінресурс.

Водночас, перший рік існування фонду показав ряд недоліків, пов’язаних із існуючою законодавчою і нормативними базами.

Раніше Вашому Комітету було надіслано Лист Ради молодих вчених Національної академії наук України від 14.06.2021 року із запропонованими пропозиціями щодо організації роботи Національного фонду досліджень.

Звертаємо Вашу увагу на той факт, що запропоновані у вищезгаданому листі зміни не були належним чином обговорені у широкому колі молодих вчених НАН України. Проект даного листа був оприлюднений в день голосування на Раді молодих вчених НАН України, що зробило неможливим детальне ознайомлення молодих вчених із проектом даного листа та внесення інститутами НАН України своїх пропозицій до нього. Тому, даний лист не відображає консолідовану позицію всіх молодих вчених НАН України.

Крім цього, ми принципово незгодні з певними тезами тексту згаданого вище листа. Наприклад, чинний порядок формування Наукового Комітету (НК) було запропоновано з метою мінімізації корупційних ризиків, а НК обирається незалежним Ідентифікаційним комітетом з питань науки, більше половини членів якого складають іноземні вчені світового калібру. На нашу думку такий механізм створення НК беззаперечно можна вважати прозорим, об’єктивним та максимально незалежним від існуючої наукової ієрархії, політичної системи, кон’юнктурних чинників та забезпечує сталий розвиток науки. Однак, у згаданому вище листі перевага надається квотному принципу формування НК. Виникає занепокоєння, що квотний принцип може призвести до збільшення корупційних ризиків і відходу від принципів фінансування найкращих наукових проектів, що є однією із задач НФД. Незалежність НФД є однією з його визначальних переваг, і запобіжником від перетворення фонду на «гаманець» одного чи декількох відомств.

У зв’язку з цим РМВ ВФА НАН України та РМД ІЗ НАН України не можуть висловити свою підтримку запропонованим пропозиціями Ради молодих вчених НАН України.

РМВ ВФА НАН України та РМД ІЗ НАН України підтримують діяльність Національного фонду досліджень, його незалежність і рівновіддаленість від відомств, установи яких є отримувачами грантової підтримки, максимальну де бюрократизацію його роботи, а також подальше наближення його роботи до принципів функціонування подібних інституцій у більшості розвинених країн світу.

Через те, що обговорення листа Рада молодих вчених НАН України було організовано неналежним чином і не відображає точку зору всіх молодих вчених НАН України, просимо Вас розглянути можливість участі представника РМВ ВФА НАН України молодшого

наукового співробітника відділу астрофізики та елементарних частинок Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України А.В. Рудаковського 24 червня 2021 р. у комітетських слуханнях «Перший рік грантового фінансування Національним фондом досліджень України: проблеми і перспективи».

З повагою

Голова РМВ ВФА НАН України

Д.В. Велигоцький

Голова РМД ІЗ НАН України

А.О. Маркова